

به نام خدا

کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان

کلیدهای پرورش کودک تیزهوش

ویرایش دوم

دکتر سیلویا بی. ریم

مترجم: مینا اخباری آزاد

Rimm, Sylvia B.

ریم، سیلویا، ۱۹۳۵ -

کلیدهای پرورش کودک تیزهوش؛ سیلویا ب. ریم: مترجم مینا اخباری آزاد. -

تهران: صابرین، کتابهای دانه، ۱۳۸۵.

ISBN 964-6181-86-4

۲۶۴ ص. - (کلیدهای تربیت کودکان)

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

Keys to parenting the gifted child

عنوان اصلی:

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱. کودکان تیزهوش - ایالات متحده. ۲. والدین کودکان تیزهوش - ایالات متحده.

۳. کودکان تیزهوش - ایالات متحده - آموزش و پرورش. ۴. رفتار والدین - ایالات

متحده. الف. اخباری آزاد، مینا، ۱۳۵۱ - ، مترجم، ب. عنوان.

۶۴۹/۱۵۵

HQ ۷۷۳/۵/۹ ک ۸

۱۳۸۵

م ۸۴-۴۶۱۹۸

کتابخانه ملی ایران

کتابهای دانه

موسسه انتشارات صابرین ۸۸۹۶۸۸۹۰

کلیدهای پرورش کودک تیزهوش (ویرایش دوم)

دکتر سیلویا بی. ریم

مینا اخباری آزاد

مترجم

مهرداد فلاح

ویراستار

علیرضا ابراهیمی

اجرایی جلد

۴۰۰۰

تعداد

۱۳۸۶

چاپ اول

کارا

لیتوگرافی

اکسیر

چاپ جلد

پژمان

چاپ متن و صحافی

۴-۸۶-۶۱۸۱-۹۶۴: شابک

ISBN: 964-6181-86-4

حقوق ناشر محفوظ است.

قیمت ۳۳۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	 سخن ناشر
۹	 پیشگفتار

بخش ۱

۱۳	 کودک تیزهوش شما
----	-----------------------

۱۴	 فصل اول: فصل اول: پس کودکان تیزهوش است!
۱۹	 فصل دوم: آزمون اوایل کودکی
۲۵	 فصل سوم: انتخاب پیش دبستان
۳۱	 فصل چهارم: چه زمانی برای رفتن به کودکستان مناسب است؟
۳۶	 فصل پنجم: تقویت یادگیری در بین اعضای خانواده
۴۰	 فصل ششم: عشق به مطالعه
۴۶	 فصل هفتم: شناسایی تیزهوشان در مدرسه
۵۶	 فصل هشتم: ارزشیابی فردی
۶۱	 فصل نهم: جهش درسی و آموزشهای انفرادی
۶۶	 فصل دهم: جهش تحصیلی
۷۰	 فصل یازدهم: دسته‌بندی تواناییهای تحصیلی
۷۴	 فصل دوازدهم: آموزش و پیشرفت در خانه
۷۸	 فصل سیزدهم: چگونه کودک تیزهوش را به انجام تکالیف مدرسه عادت دهیم؟

فصل چهاردهم: رابطه والدین و مدرسه	۸۴
فصل پانزدهم: انتخابهای چالش برانگیز برای نوجوانان تیزهوش	۹۲
فصل شانزدهم: سازگاری خاص دوران دانشکده برای دانش آموزان تیزهوش	۱۰۰
فصل هفدهم: نظارت و انتخاب مناسب در زمینه شغل یابی	۱۰۶

بخش ۲

مسائل مربوط به خانواده در مورد کودکان تیزهوش

فصل هجدهم: تک فرزندی و فرزندی اول خانواده	۱۱۲
فصل نوزدهم: پرورش فرزندی به روش همبستگی	۱۱۷
فصل بیستم: گروهها و تشکیلات ملی حمایت از والدین	۱۲۲
فصل بیست و یکم: روابط خواهر و برادری	۱۲۶
فصل بیست و دوم: رقابت بین خواهر و برادر	۱۳۲
فصل بیست و سوم: نقش پدر بزرگ و مادر بزرگ یا اقوام دیگر	۱۳۹
فصل بیست و چهارم: طلاق و تکوالدی شدن خانواده	۱۴۸
فصل بیست و پنجم: خانواده های ترکیبی	۱۵۴

بخش ۳

موارد دیگر

فصل بیست و ششم: تحسین و تقویت روحیه	۱۶۰
فصل بیست و هفتم: خلاقیت، تظاهر و دروغگویی	۱۶۵
فصل بیست و هشتم: رقابت در خانه و در کلاس	۱۶۹
فصل بیست و نهم: کمال گرایی	۱۷۴
فصل سی ام: کودکان تیزهوش معلول	۱۷۹
فصل سی و یکم: استعداد هنری	۱۹۰
فصل سی و دوم: خطر پذیری کودکان تیزهوش خجالتی	۱۹۵

فصل سی و سوم: تفکر خلاق.....	۲۰۱
فصل سی و چهارم: کم‌آموزی.....	۲۰۶
فصل سی و پنجم: کودکان کم‌آموز خلاق.....	۲۱۱
فصل سی و ششم: مسائل مربوط به جنسیت در مورد دختران.....	۲۱۷
فصل سی و هفتم: مسائل مربوط به جنسیت در مورد پسران.....	۲۲۶
فصل سی و هشتم: فشار همسالان.....	۲۳۱
فصل سی و نهم: فشار و تنش‌های نمره.....	۲۳۸
فصل چهلم: رایانه و اینترنت.....	۲۴۲
اصول مهم.....	۲۴۷
پرسش و پاسخ.....	۲۴۹
واژه‌نامه.....	۲۶۱

سخن ناشر

خواننده محترم، کتابی که پیش روی دارید، یک جلد از کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان است.

کتابهای این مجموعه، علی‌رغم ارتباط موضوعی، هرکدام از نظر مطلب مستقل هستند. آمادگی برای زایمان، روشهای مناسب و صحیح شیر دادن، تولد فرزند دوم، نقش پدر در تربیت کودک، پرورش کودک تیزهوش، آموختن به کودکان درباره خدا، سلامت جنسی در کودکان و نوجوانان، پرورش فرزندان امیدوار و موفق، کلیدهای رفتار با نوجوانان و نیز مطالب متنوع و جالب دیگری که به روشها و مشکلات تربیتی کودکان و نوجوانان تا سنین بلوغ می‌پردازد، موضوع کتابهای این مجموعه را تشکیل می‌دهند.

روش نویسندگان این کتابها، آموزش شیوه‌های عملی به والدین است. در نتیجه، هر کتاب از فصلهای متعددی تشکیل شده است که هر فصل به توضیح یک روش کلیدی می‌پردازد. مجموعه کلیدهای تربیت کودکان و نوجوانان، علاوه بر پشتوانه علمی و معتبر خود، از زبانی ساده برای توضیح مطالب و انتقال آنها به خواننده استفاده کرده است که برای عموم مادران و پدران جوان قابل استفاده خواهد بود.

پیشگفتار

پرورش چهار فرزند تیزهوشمان، دریچه‌ای برای آشنایی ما با لذات و فشارهای منحصر به فردی بود که این کودکان، با همه شباهتها و تفاوت‌های خود نسبت به دیگر بچه‌هایی که در مدرسه و همسایگی آنها بودند، تجربه می‌کردند. هیچ کتاب یا دوره آموزشی وجود نداشت که در این مورد راهنمای ما باشد. مدارس روش مختصری برای درک یا فراهم آوردن نیازهای خاص کودکانمان در زمینه یادگیری انجام می‌دادند و قانون حمایت از والدین، در جامعه‌ای که ما در آن زندگی می‌کردیم، هنوز شکل سازمان‌یافته‌ای پیدا نکرده بود. اگرچه برنامه‌های آموزشی مختص تیزهوشان در بعضی از شهرهای بزرگ و مراکز دانشگاهی اجرا می‌شد، آن‌گروه از والدین کودکان تیزهوش که در شهرهای کوچک، حومه شهرهای بزرگ یا مناطق روستایی زندگی می‌کردند، هرگاه تشخیص می‌دادند کودکانشان در زمینه یادگیری، از نظر سرعت و قوه درک، نسبت به بسیاری از هم‌تایان خود تفاوت دارند، خود را کاملاً تنها احساس می‌کردند.

ما در نقش والدین این کودکان، با حسی آمیخته از ترس، شک، خجالت و هیجان روبه‌رو بودیم. بهت‌زدگی و شک ما، ناشی از این واقعیت بود که نمی‌توانستیم از تجربیات خود در این مورد بهره بگیریم. همچنین، ممکن بود آنقدر باهوش نباشیم که بتوانیم نیازهای کودکان تیزهوش خود را درک کنیم. گاهی احساس می‌کردیم که به‌راستی،

کودکانمان بسیار باهوش‌تر از ما هستند. با دیدن نمره بالای ضریب هوشی آنها احساس حقارت می‌کردیم؛ همان‌طور که بسیاری از والدین کودکان تیزهوش با این مشکل مواجه می‌شوند. احساس خجالت، ریشه در این ترس داشت که شاید با آموزش کودکانمان قبل از موعد مقرر (قبل از اینکه آماده یادگیری باشند)، خطایی مرتکب شده باشیم. این اتهام به دفعات متوجه والدین شده است. هیجان ما ناشی از مشاهده شوق، حس کنجکاوی و شدت علاقه کودکانمان بود. آنها به‌راستی تشنه یادگیری بودند.

حالا کودکانمان رشد کرده‌اند و تجربه ما در مقام پدر و مادر، به ما این اجازه را می‌دهد که در صدد حمایت از چنین والدینی برآییم و من به عنوان یکی از این پدر و مادرها، تحصیلات عالی خود را در زمینه روانشناسی تیزهوشان ادامه دادم. در طول کار در کلینیک شخصی خودم، به نام «موفقیت خانواده» با صدها کودک، نوجوان و جوان برخورد داشتم. علاوه بر آن، با خانواده‌ها و معلمان آنها نیز کار کرده‌ام. این تجربه‌های فراوان در واقع، الهام‌بخش من برای در میان گذاشتن تجربه‌های به‌دست آمده، با والدین کودکان تیزهوش، از طریق کتابهایم بود.

امیدوارم که مطالعه این کتاب تربیتی، به شما کمک کند تا به عنوان پدر یا مادر کودک تیزهوش، کمتر احساس تنهایی کنید. علاوه بر آن، می‌تواند به شما کمک کند تا اعتماد به نفس بیشتری پیدا کنید. نیازی نیست در نقش پدر و مادر، همیشه نگران انجام وظایف به‌طور تمام و کمال باشید. این کار نیز مثل هر نوع کمال‌گرایی دیگری، نه تنها غیرممکن است، بلکه نوعی تفکر عادی یا سالم هم به حساب نمی‌آید. احتمال دارد کودک تیزهوش شما، به عنوان عضوی از جامعه، دانشمند و متفکر، فردی زحمت‌کش و یا نویسنده شود. شرطش این است که به کودکانان عشق بورزید، عشق به یادگیری و تفکر را در دلشان بکارید و از مشکلاتی که ممکن است والدین دیگر گرفتار آن شوند، دوری کنید.

کودکان ما آموخته بودند که تیزهوش بودن، مسئولیتی دوچندان بر دوش آنها گذاشته تا با اشتیاق هر چه تمام‌تر، با دیگران همکاری کنند. بدون در نظر گرفتن استعداد و هوش کودکان، این مهم‌ترین پیامی است که ما باید به همه کودکان برسانیم. به این ترتیب، هر نسلی می‌تواند دنیا را به سوی آینده‌ای روشن‌تر هدایت کند.

از فرزندانم سپاسگزاری می‌کنم. به این دلیل که وجود آنها باعث شد من و همسرم، علاوه بر تجربه‌هایی که در نقش پدر و مادر کسب کردیم، همکاری اثربخشی با یکدیگر داشته باشیم. من از تمامی اعضای خانواده‌ام و نیز مربیانی که در درمانگاهم با آنها کار کرده‌ام و همین‌طور از والدینی که به من تلفن می‌زدند و یا از طریق نامه، پرسشهای خود را مطرح می‌کردند، سپاس فراوان دارم. همچنین از «لیندا ترنر»^۱، برای ویراستاری و بازبینی کتاب و مهم‌تر از همه از «جوآن ریدل»^۲ و «مریلین ناکرت»^۳، به عنوان دستیاران ویراستار کتاب، برای کمک به تنظیم مطالب این کتاب به زبانی ساده، کمال تشکر را دارم.

1. Linda Turner

2. Joanne Riedl

3. Marylin Knackert